

M

Harjavalta, Lyytikänharju.

Kertomus amanuenssi C. F. Meinanderin toimittamista kaivauksista Lyytikänharjun kivikautisella asuinpaikalla 30. kesäkuuta - 9. heinäkuuta 1955.

Kertomukseen kuuluu Esihist. os. luettelo 13554:1-9 ja 13842:1-616, valokuvat 19016 - 19040 sekä kolme karttapiirrosta.

Asuinpaikan löysi ylioppilas Aarne Kopisto liikkeessaan inventoimismatkalla Ala-Satakunnassa kesällä 1954. Hänen Kansallismuseoon tuomansa löydökset (13554:1-9) olivat niukkuudesta huolimatta siksi mielenkiintoiset, että löytöpaikan tutkiminen otettiin Esihistoriallisen osaston kesäohjelmaan vuonna 1955.

Löytöpaikka sijaitsee Harjavallan uudelta rautatieasemalta n. 300 m lounaaseen, Kirkonkylän Jutin talon maalla (omistaja Vapaavuori). Paikalla on pienehkö hiekkakuoppa, josta enää harvoin ajetaan hiekkaa. Nykyisin käytössä oleva Jutin hiekkakuoppa sijaitsee n. 100 m luoteeseen. Tiedustellessani paikan nimeä Harjavallan kunnan viranomaisilta ja vanhoilta paikkakuntalaisilta ilmeni, ettei paikalla ole omaa nimeä, mutta ehdotettiin Lyytikänharju lähellä olevan Lyytikä-nimisen pellon mukaan. Lyytikänharjunimi luvattiinkin merkitä Harjavallan asemakaavaan. Harju on osa siitä laajasta hiekkakankaasta joka ulottuu Lammaisten kylästä Köyliön järvelle saakka, ja jota pitkin kulkee keskiaikaista perua oleva "Huovin tie".

Löydöksiä ilmaantui paitsi yllämainitussa Jutin pienessä kuopassa, myös isomman kuopan kummassakin päässä (vain kvartssia) sekä kilometrin matkalla etelään Hiihtomäkiharjun (p. 70) lounaisrinteellä olevien hiekkakuoppien reunoista. Runsaiteen niitä oli kuitenkin mainitussa Jutin kuopassa, minkä vuoksi kaivauspaikka valittiin sen itäreunasta.

Kaikkiaan kaivettiin 152 m². Kahtena ensimmäisenä päivänä olin ilman kartoitusapulaista, koska ylioppilas T. Edgrenillä oli odotettua enemmän työtä Kauttuan Harolan kartoittamisessa. Niinollen jäivät esinelöydöt merkittävää ruutujen D 5, 6 ja 7 kohdalta.

Ruudussa D 6-7 oli todennäköisesti liedenpohja. Kiviä oli harvaksen kahdessa kerroksessa, mutta varmoja liedenmerkkejä ei ollut. Pohjakerroksessa näkyi n. 1 metrin laajuinen nokialue, josta tuli esinelöytöjäkin. - Samantapaisia vähäkivisiä liedenpaikkoja, joiden ympäriltä tuli runsaasti löytöjä oli ruuduissa B 2-3 sekä E 6-7.

Ruudussa G 9-10 sekä F 12-13 oli maanpinnassa isohkot kuopat. Mikäli voitiin päätellä ne olivat sekundäärisiä ja ovat syntyneet hiekanotosta.

Ruudussa B 1 oli ryhmä isoja kiviä, jotka saattavat olla luontaisessa asennossa (ks. kuvat 19022-24).

Löytöjä tuli runsaanlaisesti. Keramiikkaa oli sen sijaan niukanlaisesti ja se oli enimmäkseen huonosti säilynyt. Sitä oli kahta lajia: toinen ryhmä liittyy lähinnä Pyheensillan keramiikkaan, toinen Kiukaisten keramiikkaan. Eroa on sekä koristelussa että saven laadussa. Mitään stratigrafista tai korkeuseroa ei havaittu näiden keramiikkakalaatujen välillä.

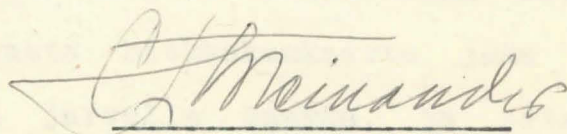
Asuinpaikalta tavatut liuskeiset nuolenkärjet (55 kpl., teelmät ja katkelmat mukaanluettuina) kuuluvat Pyheensillan vaiheeseen. Kirveet ja taltat voivat kuulua sekä Pyheensillan että Kiukaisten vaiheeseen. Mitään tyypillisiä Kiukaisten kulttuurin kiviesineitä ei kuitenkaan tavattu. Erikoista huomiota ansaitsevat myös asuinpaikalta löydetty piinuolenkärjen katkelma (13842:371) sekä hammasta jäljittelevä kiviriipus (13842:571).

Asuinpaikan korkeuskiintopisteen korkeus punnittiin Harjavallan asemalle, jossa pääkiskon yläpinta ratamestarin ilmoituksen mukaan on 35.65 m y.mp. Asuinpaikan kiintopiste on niinollen 39.05 m y.mp. Kulttuurikerros, niinkuin myös löydökset loppui ruudussa G 12 38.44 m y.mp. Tämän tason alapuolelta ei missään enää tavattu kulttuurijäännöksiä vaikka kaivettiin kolmatta kymmentä koekuoppaa. Koska mainittu taso kuitenkin on 3 - 4 m:n korkuisen terrassin yläreuna ja asuinpaikkalöydökset siis rajoittuvat sen yläpuolelle, saattaa epäillä, että asuinpaikan aikuinen merenpinta on ollut alempana. Terrassin alapuolella oli laaja hiekkatasanne 34-35 m y.mp. N. 35 m on siis asuinpaikan alin mahdollinen korkeus jos sen katsoo merenranta-asuinpaikaksi.

Tälläkin tasolla ympäröivä maasto on ollut dyynimäistä saaristoa.

Helsingissä, 8. päivänä huhtikuuta 1956.

C. F. Meinander

Harjavalta, Lyyfikänharju

19016

19017

19018

19019

19021

19020

19022

19023

19024

Harjavalta, Lyytikänharju

19025

19026

19027

19028

19029

19030

19031

19032

Harjavalta, Lyytikänharju

19033

19034

19035

19036

19037

19038

19039

19040

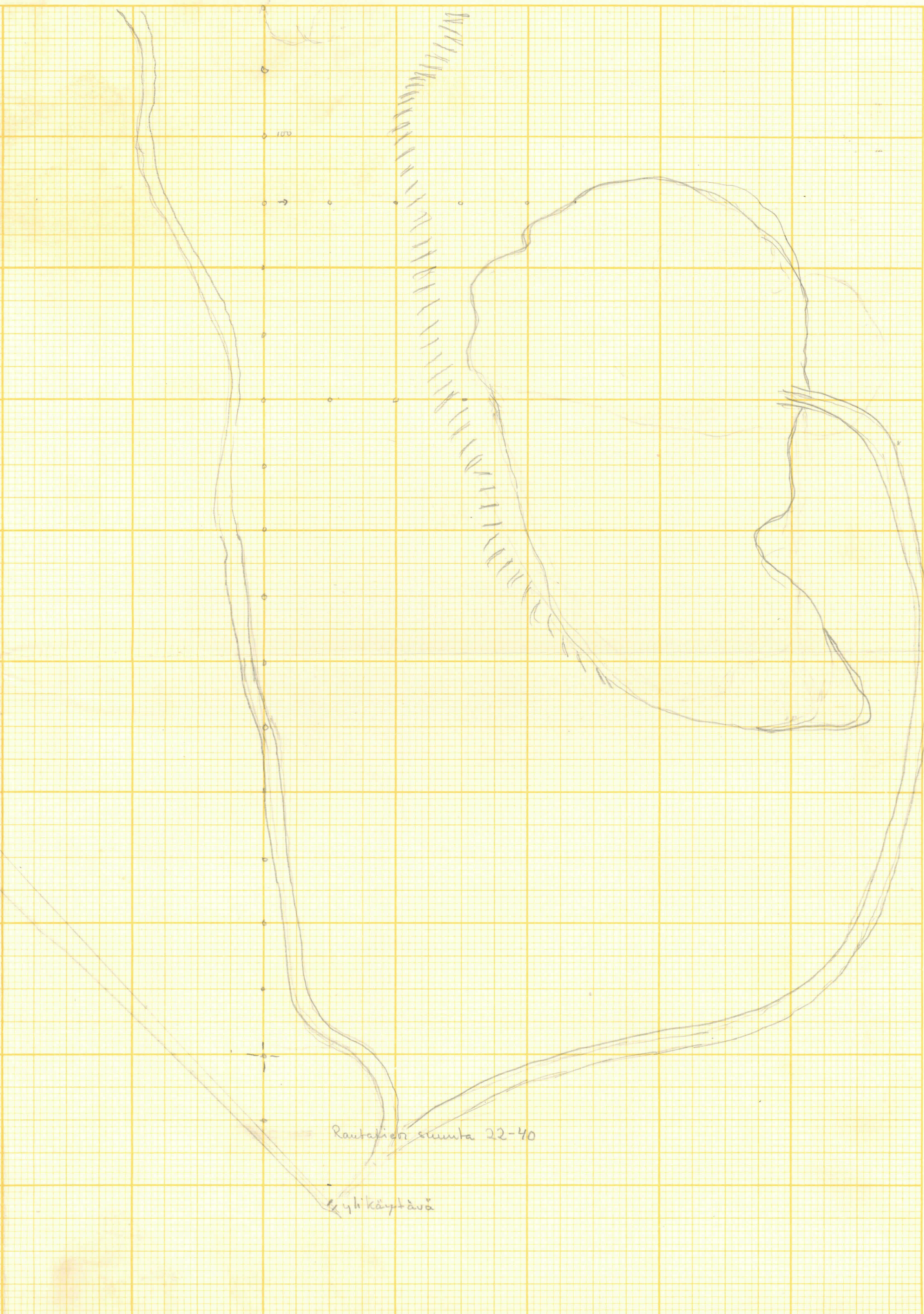

↓ 210^u forsu

SF-är bredd 20 m.
Mekatan 18 m

⊙ FP 35,65 y mp

Harjavallan asema

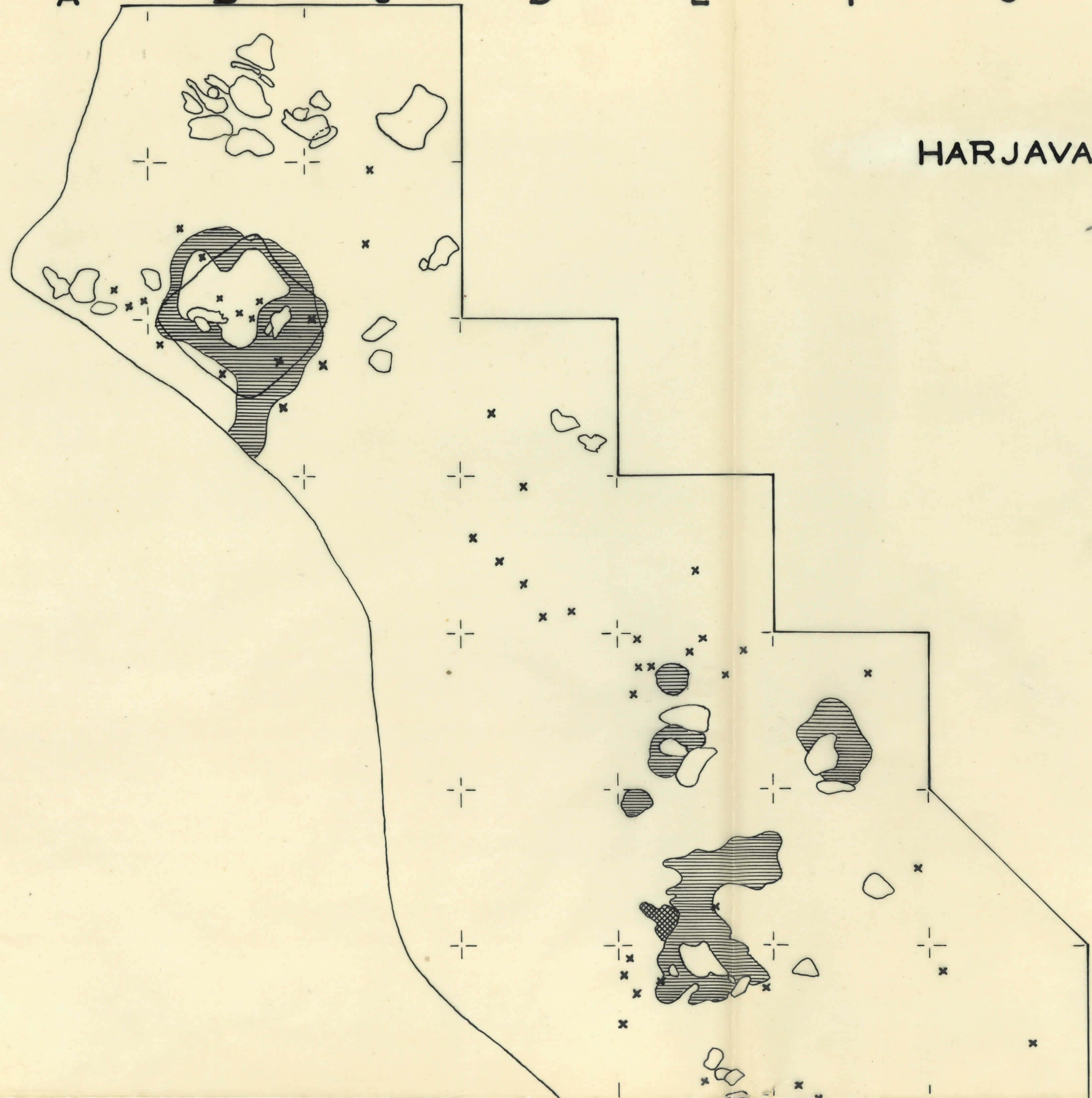

Rautatie suunta 22-40

Kytkävä

180

A B C D E F G H I

HARJAVALTA, Lyytikänharju.

~~1:50~~

1

2

3

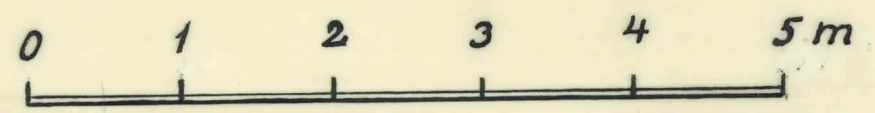
4

5

6

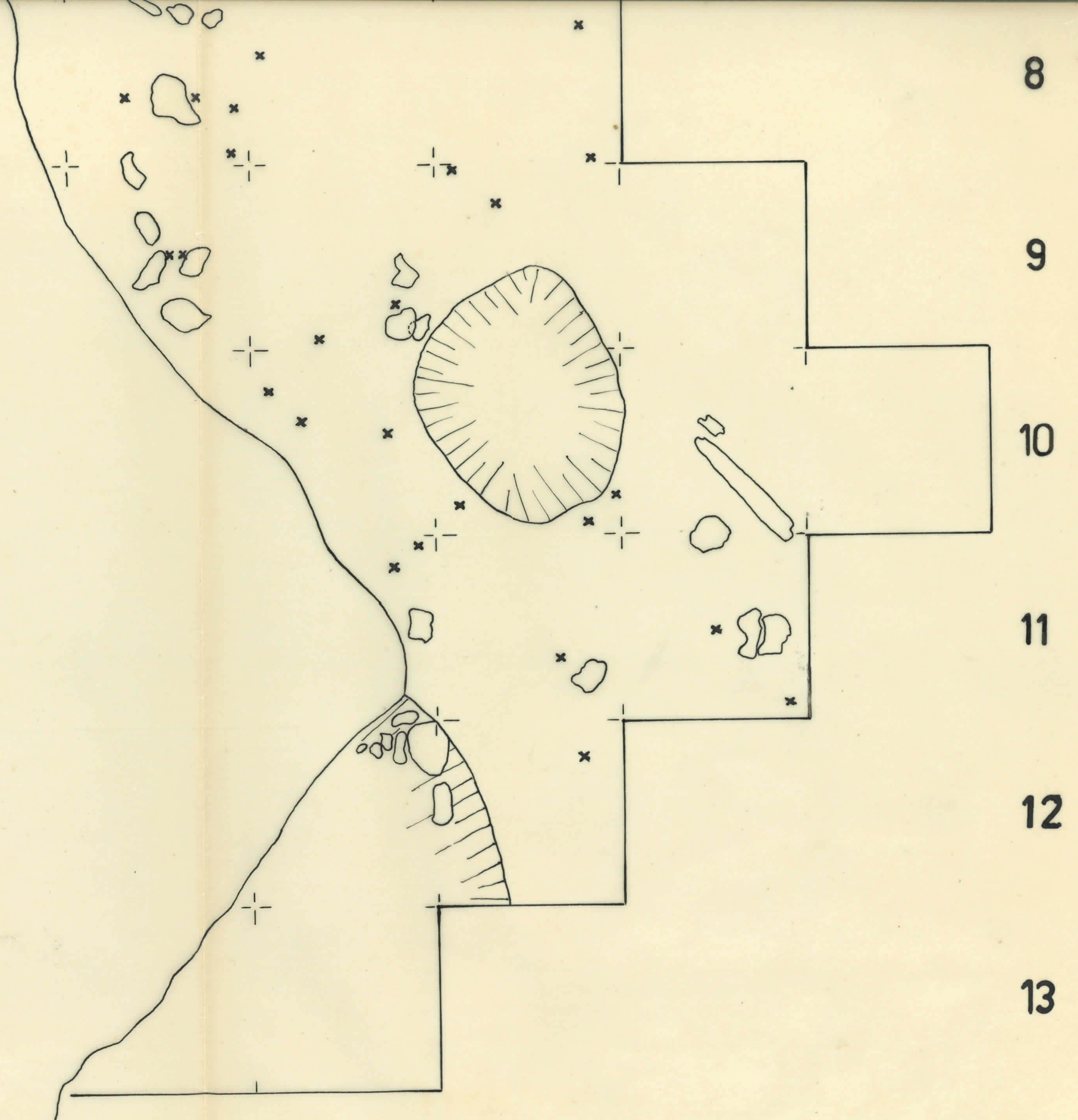
7

← 12 cm →

1001

← Poriin

N

"Huovin tie"

Harjavallan rautatieasema

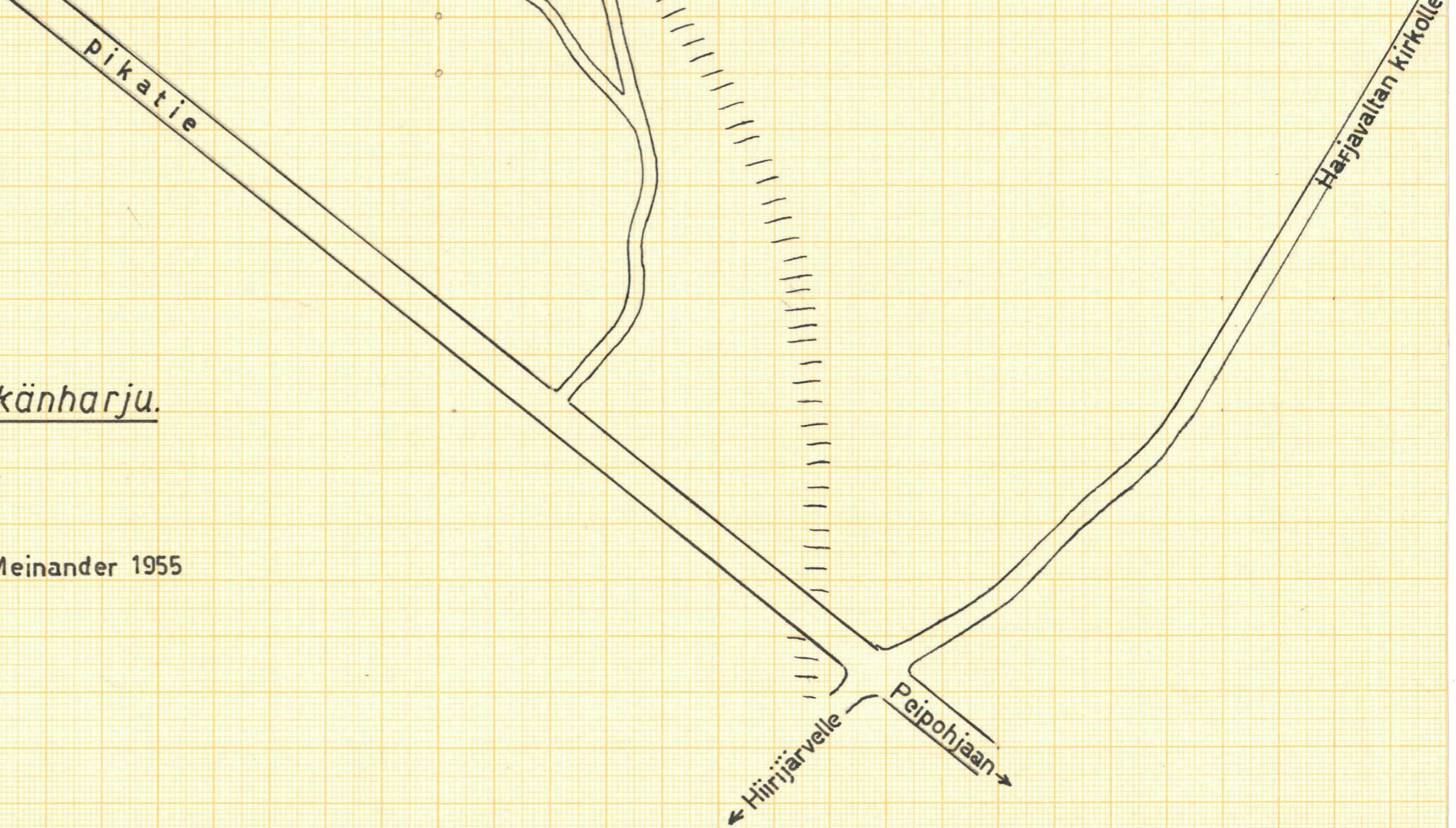
Kivaus 1955

olle

Harjavalta. Lyytikänharju.

1:2 000

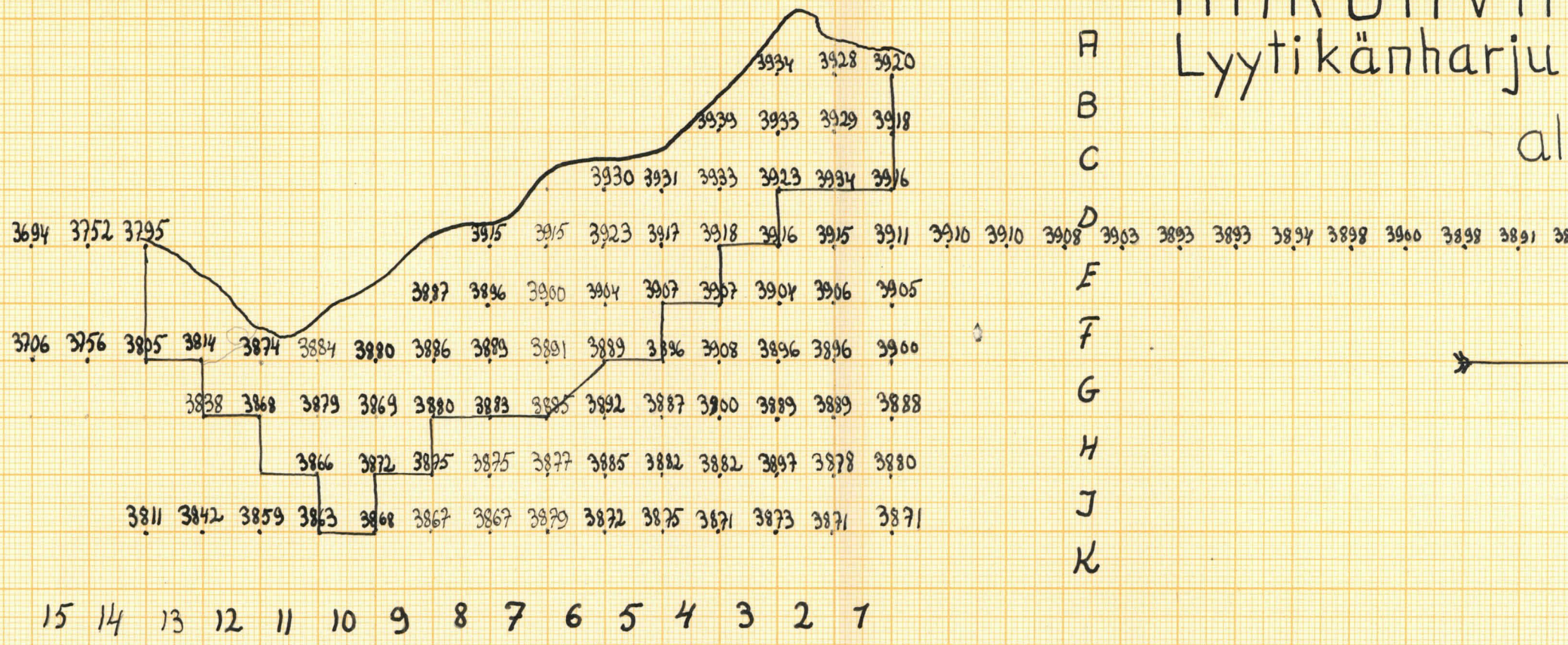
G. F. Meinander 1955

HARJAVA Lyytikänharju

A
B
C
D
E
F
G
H
J
K

I 3835
3832

II 3832
3827

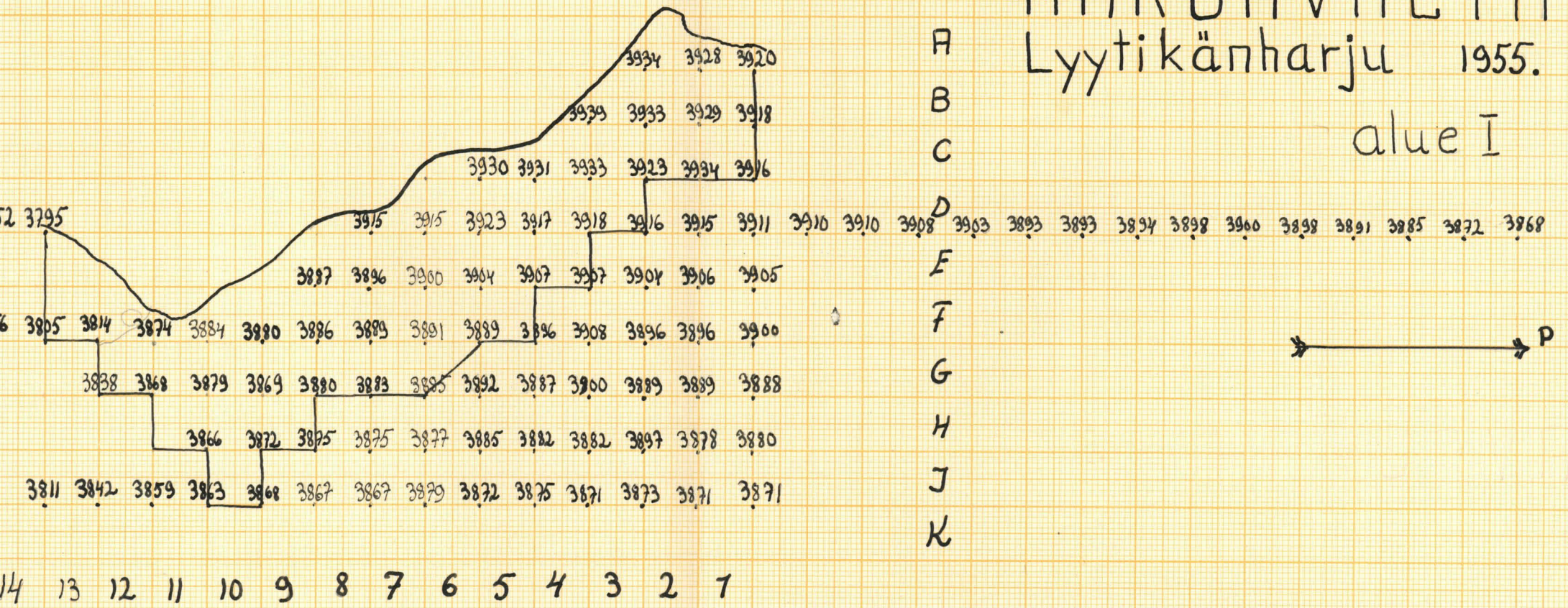
III 3797

3800

HARJAVALTA

Lyytikänharju 1955.

alue I

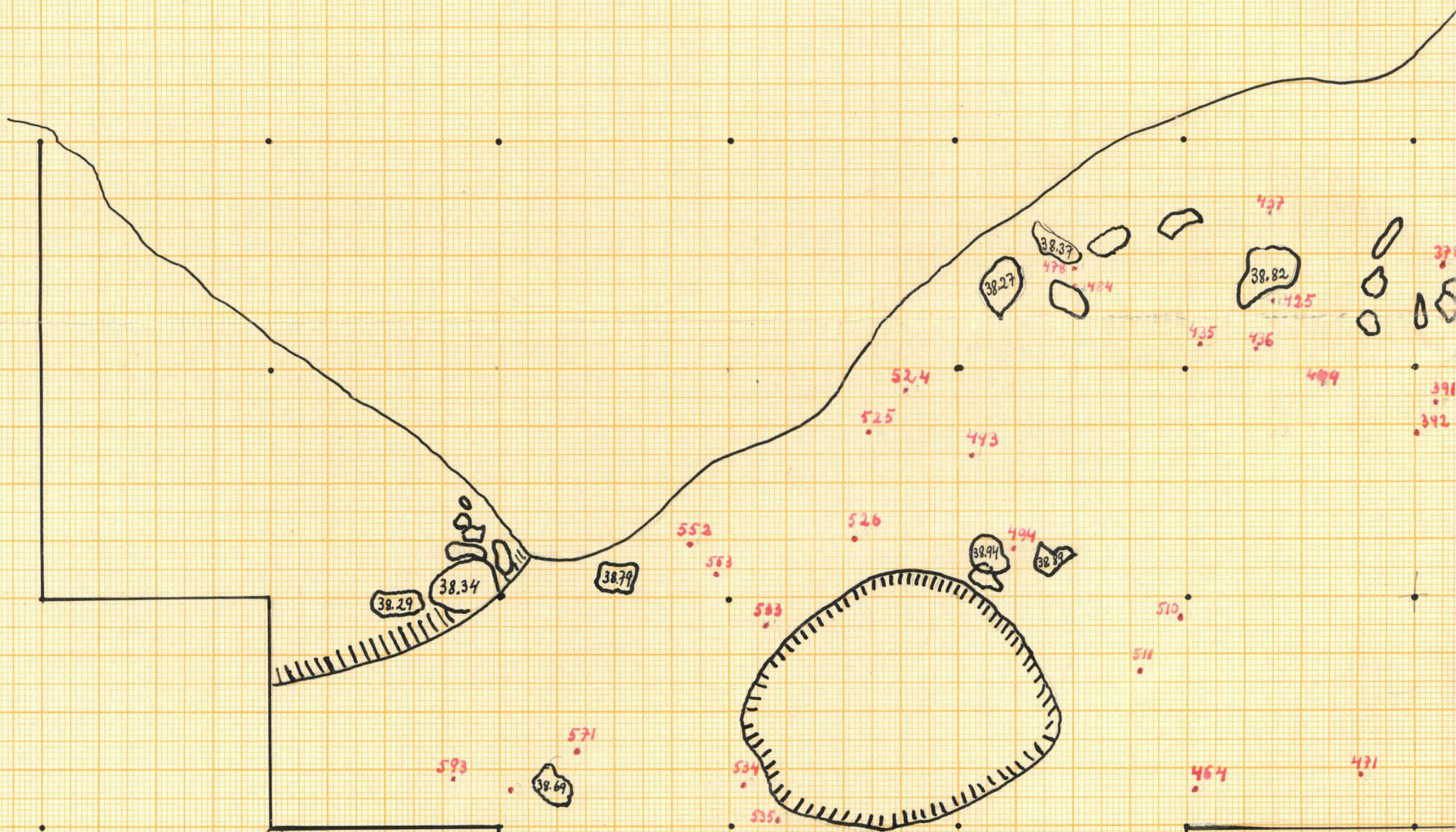

I 3835
3832

II 3832
3827

III 3797

3800

- = likaista
- = hiekkaa
- = nokea
- = sekundaarinen kuoppa

HARJAVÄL

13

12

11

10

9

8

→ P
1:50

TA Lyttikänharju

C.F. Meinander 1955.

KM 13842:1-616

150 m

7 6 5 4 3 2 1